

ročník V.

středa 16. dubna 2025

Milí přátelé!

Musím se vám pochlubit. V naší rodině se tradovalo, že jsme příbuzní s Petrem Bezručem. Ale nikdo nevěděl přesně jak. Tož jsem si zřídil účet na *geni.com* a doufal, že mi rodinný strom nějak přiblíží spojení s bardem. A po těch asi osmi letech mi nyní přistála v mejlu zpráva – přes mé pra-pra-prarodiče Josefa a Annu (1791) Čerovské, Kittlerovy, Václava Antonína a Josefu Havlíčkovou jsem spřízněn se spisovatelem – Jaroslavem Havlíčkem. Tak sláva!

A ještě něco – Trosečník je zadarmo a bez reklam a dotací. To ovšem neznamená, že se bráním finanční podpoře – stovka, dvě, tři potěší. Když budete mít pocit, že si je zasloužím a vy je budete moci a chtít obětovat, můžete použít účet 1012619905/5500. Díky. ☺

≡ Turnovské kulturní tipy:

neděle 20. dubna od 18.00, Klub KUS

Štěpánka Balcarová Quartet: Emotions

Nejnovější hudební formace Štěpánky Balcarové vystupuje od roku 2022. Kvartet složený z polských a českých jazzových hráčů vystupuje momentálně s programem Emotions. Osm kompozic zásadním způsobem odráží základní lidské emoce jako je radost, důvěra, strach, překvapení, smutek, znechucení, hněv a očekávání.

středa 23. dubna od 19.30 v divadle

Plovárna

Nechte na sebe dýchnouti atmosféru časů minulých, kdy muži pečovali o své zdraví a tělesnou čistotu v říčních lázních. Nerobíte věci užitkových, trávili i seberozmarnější léta v tvůrčí zahálce, rozmlouvající nad tématy světotvornými. Ve chvíli, kdy na prkna plovárenská zavítá dívka povahy nadmíru jemné, rozbíhá se děj a není v ničí moci, aby jej zadržel. K d'asu! Svět, který uvidíte, jest z hravosti, neboť hra předchází před činy. A jelikož přichylnost dvou pohlaví jest starší nežli skály a moře, stává se hra zbraní v lité při o dívčí přízeň. Představení je volně inspirováno novelou Rozmarné léto Vladislava Vančury. Poetiku tohoto autora převádí s lehkostí a jemnou groteskou do pohybové humoresky, v níž využívá cirkusových disciplín – žonglování, provazochodectví a párové akrobacie.

Účinkují: Adam Jarchovský, Václav Jelínek a Kristýna Vlčková.

Vstupné v předprodeji od 360 Kč.

čtvrtek 24. dubna od 19.30 v divadle

Studna světců

Společnost bloumající veřejnosti s hrou Johna Millingtona Synge - Studna světců. Prostý příběh nás přivádí do ospalé vesničky na počátku minulého století. Zde žijí Thomas s Mary. Dva žebráci, kteří stojí před volbou. Život ve světě krásy a iluzí nebo v syrové realitě? Hledající čistotu poznávají, kde je více lidského pokrytectví.

Hrají: Jaroslav Jeřábek, Iva Červová, Petr Hofhans, Lenka Děkány, Ivana Vondra Skokanová, Jan Marek. Vstupné v předprodeji 200 Kč.

čtvrtek 24. dubna od 17 hodin, knihovni pobočka na vlakovém nádraží

Skrz naskrz Tchaj-wanem

Je to ještě Čína nebo ne? Tak na tuhle zásadní otázku se snažil cestovatel Jiří Kafka najít odpověď při svém putování Tchaj-wanem v únoru roku 2024. Zúčastnil se oslav Nového roku, roku draka. Poznával místní jídla, zvyky, obyčeje i absurdity (z pohledu Evropana). Tchaj-wan je ostrov z překrásnou přírodou. Soutěsky, kaňony, rokle, visuté mosty, pískovcové skály, všudy-přítomné opice a bez mála čtyřtisícové pohoří Jü-šan. Poradí Vám, i jak se dá zdolat 3 705 metrů vysoký Ši-šan. A bude toho ještě mnohem více, tak přijďte do knihovny na nádraží na cestovatelskou besedu!

pátek 25. dubna od 20.00, Klub KUS

Klekni & Malukoš

Kapelu Klekni z Liberce můžete potkávat na hudební scéně od roku 2018.

Jejich písně převážně folkového žánru jsou z velké části z pera členů kapely, kteří do textu otisknou své vlastní životní příběhy, nebo alespoň jim stále vlastní střelenost a nekončící pubertu. Od počátku hrají v nezměněné sestavě a každoročně je můžete slyšet třeba na zahajování tramského festivalu Jizerská nota v Hejnicích.

Malukoš je liberecká kapela, v jejímž repertoáru najdete především klasické lidové písně, lidovky známé díky kapele Čechomor a i dnes již zlidovělé písničky interpretů jako Fleret, Hana Hegerová, Hrdza apod.

sobota 26. dubna od 19.30, Kino Sféra

Expediční kamera 2025 – 1. blok

15. ročník filmového festivalu s dokumenty o cestování, dobrodružství i divoké přírodě. Filmy:

Nezmapovaný Gabon

Nedotčená příroda, divoká zvířata a daleko od civilizace: málokterá oblast na světě je tak majestátní a zároveň tak rozmanitá, jako oblast kolem Ivinda. Řeka se v délce několika set kilometrů klikatí jednou z nejkrásnějších oblastí deštných pralesů v Africe, od severovýchodu Gabonu až po jihozápad země. Kajakářští profesionálové Adrian Mattern a Dane Jackson se s elitní posádkou vydávají na dobrodružnou výpravu po gabonské řece Ivindo, aby se jako první pokusili sjet některé z těchto neprobádaných přejí.

Sedm 7 Sedm

Sedmset sedmdesát sedm metrů. Bizarní číslo, které měří mezeru mezi dvěma útesy. V březnu 2021 se sešla skupina podobně smýšlejících jedinců, aby překonala australský rekord v délce nejdelšího lana a překlenula tuto 777 metrovou mezeru. Divya Gordon a Ali Vann vám dají nahlédnout do toho, jaké to je být součástí australské highlinové komunity a co to znamená highline.

Dvě celá čtyři

2,4 – to je průměrný počet dětí na rodinu, a přesně tak vypadala typická rodina ve Velké Británii v 80. letech, kdy Jess a Leo vyrůstali. Nyní mají vlastní děti, ale nejedná se vskutku o typickou rodinu. Až se na film podíváte, troufám si říct, že ten vtíp pochopíte, protože není zrovna o typické rodinné letní dovolené. Známy britský

horolezec Leo Houlding, jeho žena Jess a jejich dvě děti Freya (9) a Jackson (5) lezou na Stetind, jednu z ikonických norských hor, stěnu vysokou asi 600 metrů. Skutečně kvalitní společný čas se společným cílem v divoké přírodě – vystavení dětí strachu a kontrolovanému riziku, aby se rozvíjela jejich odolnost a posilovalo jejich odhodlání.

Pomalý jízdní pruh

Janick Lemieux a Pierre Bouchard, kteří se věnují pomalému poznávání světa na dvou kolech už od roku 1990, projeli více než 250 000 km a strávili v sedle 14 let. Snímek prostřednictvím cyklistického výletu v quebecké divočině sleduje příběh těchto dvou neuvěřitelných cyklistů od pacifického Ohnivého kruhu až po africký kontinent. Příběh o dobrodružství, přátelství, lásce a oddanosti ztělesňuje jejich filozofii a jedinečný životní styl.

Devět kol

Film vypráví příběh rodiny Schneebergerových. Emric (10) a Raoul (13), budoucí hvězdy horských kol, jsou doma vychovávaní svými rodiči Tonim a Laetitií. Žijí v obytném autě a jezdí z jednoho bikeparku do druhého po celé Evropě, k čemuž je přimělo zjištění neurodegenerativního onemocnění u Laetitie. Tento film zkoumá, jaké to je žít s postižením, bratrskou lásku, oddanost rodičů a nakonec i to, jaké to je žít život den po dni. Tento film je nabitý emocemi, duší, nadějí a výkonnými jezdeckými scénami!

Bikerafting slzou Evropy

Nejhlubší soutěska v Evropě se nachází v Černé Hoře: soutěska Tara. Od východu ze soutěsky jsme za tři dny projeli Národní park Durmitor na šotolinových kolech, než jsme je za dva dny naložili na packrafty a pádlovali fascinující bílou vodní krajinou. Vydejte se s námi na tuto úchvatnou cestu.

Kupředu

Zatímco se Anjelica potýkala s nesčetnými životními problémy, obrátila se na přírodu, aby zlepšila své duševní zdraví, a zjistila, že na stezce je citelný nedostatek jiných barevných žen s nadměrnou velikostí. Vyvěšením jednoduchého letáku, ve kterém hledala další ženy na pěší túry, vytvořila Anjelica komunitu, o které se jí ani nesnilo. Snímek je kronikou Anjeličina pohledu na prostor, který historicky vylučoval osoby jako ona, a sdílí hluboké spojení mezi ženami, které se kdysi cítily odstrčené.

neděle 27. dubna od 19.30, kino Sféra

Expediční kamera 2025 – 2. blok

Ten, co slaví každý den

Dokumentární film mapující vývoj horských kol v ČR pohledem nejvýraznější postavy domácí scény Michala Marošího. Na pozadí nevšedního příběhu člověka, který se svým přístupem vymyká tradičnímu chápání pojmu sportovec, nabízí film vhled do svérázné komunity tzv. extrémních sportů, která díky prudké změně politické a společenské situace na počátku devadesátých letech zažila v zemích bývalého východního bloku strmý růst.

Na Ukrajině po Ukrajině

Časosběrný dokument zblízka sleduje cestu devíti expedičníků na legendárním kole Ukrajina v roce 2013 z Kroměříže do Charkova. Jak se cyklisti vypořádali s tímto úkolem? Jaký odkaz dnes nese kolo Ukrajina? Desetiletý časosběr vycházející ze stylizované cykloexpedice. Na pozadí fyzicky náročného, sportovního výkonu

v pedálech retro kol, dokument vykresluje a shrnuje mediální obraz událostí, které měly zásadní vliv na současnou situaci odehrávající se na Ukrajině. Událostí, které vyústily v pocity, které jsme do 24. února 2022 neznali. Film, který se nás, stejně jako skutečnost, dotkne víc, než si myslíme.

turnovsko

MALÁ SKÁLA – Za nádherného slunečního počasí byla v sobotu 12.4.2025 odemčena Jizera. Otuzilci předali klíč vodákům a Jizera je oficiálně otevřená pro všechny milovníky dobrodružství na vodě. (Loužnický zpravodaj)

≡ **SETKÁNÍ K OTEVŘENÍ ROZHLEDNY**
26. dubna 10 – 16 h. před chatou na Kozákově
Akce pro všechny milovníky historie a krásných výhledů z rozhledny do blízké i vzdálené krajiny. Účastníci obdrží razítko a dobovou zlevněnou vstupenku.
Pořadatel – Klub českých turistů odbor Semily

TROSKY – Co se děje na Troskách, když máme zavřeno? Maká se na všech frontách... Za archeologického dohledu odstraňujeme novodobou dlažbu v druhé bráně, pokračujeme s opravou hradeb. Dnes také proběhla schůzka s odborníky v oboru památkové péče k projektu stabilizace záklenku v paláci. A samozřejmě se chystáme na další víkendový nápor turistů. (SH Trosky)

ROVENSKO p/T –

SDH Rovensko p.Tr. pořádá

**VELIKONOČNÍ
ZÁBAVU**

rock
**ROUDEN
BAND**

18.4.2025
od 20 hod.
SÁL RADNICE
Rovensko p.Tr.
VSTUP 200 Kč

/// 1. čs. oddíl a jeho podíl na osvobození Československa

Přednáška Romana Štéra

Letos si připomínáme několik významných událostí souvisejících s 80. výročí ukončení druhé světové války a osvobození Československa. Do osvobozování našeho území se kromě Rudé armády a amerických jednotek zapojili také příslušníci 1. čs. armádního sboru. Příslušníci této jednotky podíleli na osvobozování části Slovenska a Moravy. Symbolickým završením bojové cesty 1. čs. armádního sboru představuje pražská přehlídka dne 17. května 1945.

17. dubna v 17. hodin v lomnickém muzeu

///

Městské muzeum a galerie Lomnice nad Popelkou, p. o.
zve srdečně na přednášku s promítáním

RNDr. Zdeňka Mrkáčka

ČESKÝ RÁJ - MOJE VELKÁ LÁSKA
– ČESKÝ RÁJ JAKO JEDEN Z NEJVĚTŠÍCH POKLADŮ
ČESKÉ REPUBLIKY

úterý 22. dubna 2025 od 17 hodin

Akce se koná u příležitosti 70. výročí CHKO Český ráj

Vstupné dobrovolné

PLOUŽNICE – V sobotu 26. dubna bude od 14 hodin probíhat oslava 310 let od založení Hostince Na Ploužnici.

Živě vystoupí na venkovním pódiu:

ŠVEJK MUSIC

NONSENS 1984

KOMÁR BAND

PLUTO

LOMNICKÉ HUDEBNÍ JARO

26. dubna 2025

Slavnostní zahájení v 9 hodin v Tylově divadle.

Časový harmonogram pro veřejnost:

- 10 hodin – Průvod mažorettek, autobusové nádraží – zámecké nádvoří**
- 11 hodin – Kategorie hudební a pěvecké, zámek**
- 11 hodin – Kategorie taneční a mateřinky, Tylovo divadlo**
- 12 hodin – Kategorie mažorettek, sportovní hala**

19 hodin – Koncert hudební skupiny MARIEN, Tylovo divadlo
Hudební skupina Marien z Pardubic patří k nejvýraznějším tvářím nastupující generace v žánru folkové, country a trampské hudby.
Prodej vstupenek na www.divadlo.kislomnice.cz nebo v Turistickém informačním centru.

TYLOVO DIVADLO
Lomnice nad Popelkou

Lomnické hudební Jaro

KONCERT V RÁMCI
LOMNICKÉHO HUDEBNÍHO JARA

Marien

26. 4. 2025 | 19:00

Vstupné: 370/330 Kč | Předprodej začíná 20. 2. 2025 v 9:00

‖ Muzeum v Semilech připomíná konec války příběhy spojenými s exponáty

Na příbězích spojených s konkrétními předměty má muzeum v Semilech postavenou výstavu k 80. výročí od konce II. světové války. Informoval o tom kurátor výstavy Tomáš Chvátal.

Na výstavě je i unikátní sbírka pracovních odznaků z místní válečné továrny, plakát s odsuzujícím rozsudkem nad 12 lidmi za ukrývání nepřátel německé říše nebo kožený kabát, jenž byl impulsem k předčasnému zahájení povstání. „Myslím si, že některé předměty jsou opravdu vypovídající; že hovoří. Ty, které za mě vypovídají nejvíc nebo schovávají největší příběh, tak jsou to paradoxně ty, které nejsou úplně velké,“ řekl kurátor.

Mezi ně podle něj patří sbírka 40 různých pracovních odznaků z tajné semilské továrny Zittwerke, která sloužila i pro opravy a výrobu leteckých motorů Junkers. „Je to doklad toho, jak Němci s precizností označovali zaměstnance toho válečného podniku, kdy už jenom z barvy a z tvarů odznaků se poznalo, jestli ten člověk je Čech, Němec a do kterého patří oddělení. To bylo důležité zvláště z toho důvodu, že v továrně bylo i tajné oddělení,“ uvedl Chvátal.

Konkrétní osudy lidí připomíná několik vojenských uniforem. Na výstavě je britská tankistická, kterou zřejmě nosil jeden z příslušníků československé obrněné brigády, který byl z Rokytnice nad Jizerou. Výcházková uniforma československého letce RAF je vzpomínkou i na to, že takovou nosil

semilský Jan Vlk, který zahynul 10. dubna 1942 na letišti v anglickém Tangmere při přistání po nočním letu. Je tam rovněž uniforma německých letců. Kurátor výstavy ji tam umístil i kvůli tomu, že v Příkrém u Semil 14. ledna 1945 při pádu německé stíhačky zahynul pilot K. Kressmann. V kontextu s tím tam jsou také makety letadel, které se vyráběly za války v semilské hračkářské firmě. „Což nebyly hračky, ale učební pomůcky pro piloty Luftwaffe, aby během leteckých bojů dobře rozpoznali siluety letadel,“ uvedl Chvátal.

Další dvojice oblečených figurín má evokovat nacistické pronásledování židovského i českého obyvatelstva. „Kromě kopie uniformy esesáka tady máme i takový unikát, a to je originální mundúr vězně z koncentračního tábora,“ dodal Chvátal. Tuto část expozice doplňují například šachové figurky vyřezané hřebíkem vězněm Janem Čapkem nebo kufr za války popraveného semilského vynálezce a odbojáře Josefa Vaňka s výtisky časopisu V Boj.

Výstava se věnuje i událostem přímo z konce války, i proto tam je kožený kabát. „Odkazuje na slavné chuchelské kabáty, kvůli kterým vznikla revoluce 3. května 1945,“ přiblížil Chvátal. Když tehdy místní odbojáři v Chuchelně u Semil viděli, že ze skladu odvázejí Němci tyto kabáty, byl to pro ně impuls k zahájení povstání. „Šalujev i já jsme říkali: To přeci nenecháme odvézt. Ta situace musí být strašně vážná, když to evakuují,“ vzpomínal později odbojář Jaroslav Kousal.

Muzeu se pro výstavu podařilo získat rovněž prostřelený kabát s botou a hodinkami po Němci zastřeleném v květnu 1945 v Mříčné u Jilemnice. Patří sběrateli, který je dostal od člověka, který byl údajně tomuto incidentu přítomen. „Zatím to máme jenom z ústního vyprávění, že tam údajně bylo 24 Němců popraveno,“ uvedl Chvátal. Upozornil na to, že pro zjištění, jak to skutečně bylo, by bylo nutno podniknout širší pátrání.

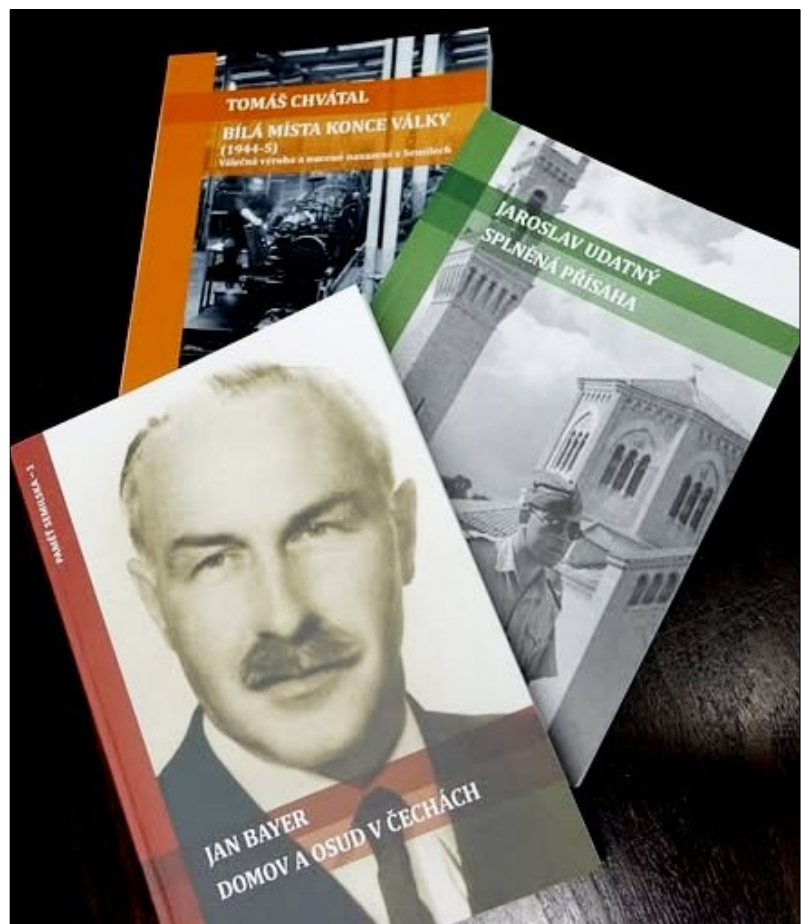
Výstava v Semilech potrvá do 22. června a je doplněna o promítání filmu Bílá místa konce války 1944-1945 a možnost poslechnout si unikátní nahrávky odbojářů ze Semilsko.

(Náš REGION)

V souvislosti s výstavou Svědkové války promlouvají můžete zakoupit společně tyto tři knihy z edice Paměť Semilsko za zvýhodněnou cenu 370,- Kč!

Všechny tři knihy připomínají válečné období. Jejich anotace najdete na stránkách muzea:

<https://muzeumsemily.cz/cs/e-shop>

Vydání léčitelské knihy se blíží!

Do pátku 11. dubna
si ji můžete rezervovat

SPORTFILM
FESTIVAL
LIBEREC

SEMILY

Semily SPORTFILM FESTIVALOVÉ OZVĚNY

25. 4. 2025

KINO JITŘENKA SEMILY

POZVÁNKA

PROJEKCE FILMŮ BESEDA S MÁROU HOLEČKEM

≡ Semilské kulturní tipy:

Waldorfská základní a střední škola Semily a pobočka Anthroposofické společnosti Kozákov vás zvou u příležitosti stého výročí úmrtí Rudolfa Steinera na přednášku prof. Tomáše Zdražila **RUDOLF STEINER JAKO PEDAGOG** **23. dubna od 18 hodin** v kině Jitřenka.

Rudolf Steiner položil základy pedagogiky, kterou se dnes řídí stovky škol a školek po celém světě. Jaké byly jeho vlastní pedagogické zkušenosti? Co jsou klíčové body jeho pedagogického impulsu a jaké je jeho poselství pro dnešní výchovu?

25. duben ve 20 hodin v Golfu

MŇÁGA A ŽĎORP

Mňága a Žďorp je česká hudební skupina, která vznikla v roce 1987 ve Valašském Meziříčí. Do povědomí se dostala především hitem *Hodinový hotel*, který je první skladbou na debutovém albu skupiny. V rámci koncertu zahraje spoustu oblíbených starých pecek a vedle nich představí i úplně nové, které vyjdou na novém albu na podzim 2025. Koncert je na stání.

Vstupné v předprodeji: 380 Kč / na místě: 450 Kč.

železnobrodsko

ŽELEZNÝ BROD – Benátky pod sněhem

26. dubna v 19 hodin v městském divadle

jilemnice

Organizátoři soutěže Historické město roku v úterý 15. dubna v osvěceném kostele svaté Anny - Pražské křižovatce vyhlásují vítěze za rok 2024. Porota rozhoduje mezi městy, která vyhrála v jednotlivých krajích ČR. Ve finále je letos 15 měst ze 14 krajů. Výherce se už 30 let vyhláší u příležitosti Mezinárodního dne památek a sídel. Tento den připadá na 18. dubna, což je však letos Velký pátek, proto se vyhlášení uskuteční dříve.

Soutěž pořádá Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska a dvě ministerstva, a to kultury a pro místní rozvoj. Oceňují nejlepší uplatnění dotací z programu ministerstva kultury na regeneraci městských památkových rezervací a zón.

V krajských kolech letos zvítězily Česká Kamenice, Horažďovice, Horní Slavkov společně s Chebem, Jilemnice, Kolín, Lipník nad Bečvou, Lomnice, Moravská Třebová, Moravské Budějovice, Nové Město nad Metují, Opava, Praha 1, Prachatice a Uherské Hradiště.

Krátce před 16. hodinou vydala ČTK zprávu, že titul Historické město roku 2024 získala Moravská Třebová.

krkonoše

Budaření v Krkonoších

Pakliže je historie Krkonoš něčím jedinečná, jsou to osamělé lidské příbytky vysoko v horách – boudy zakládané samostatně či rozptýleně ve skupinách na lučních enklávách. Některé sloužily původně jako letní salaše. Jiné zakládaly rodiny dřevařů a v každodenním boji s nehostinnou vysokohorskou krajinou hledaly podmínky k životu. Od poloviny 18. století se tyto příbytky stávaly celoročními sídly budařů, kteří později objevili i jejich turistický potenciál. Během našeho putování po horách tyto příbytky vyhlížíme dodnes a rádi se schováváme do jejich hřejivé náruče.

O tom, jak to všechno začalo, kdy osídlili hory první hospodáři a jak vypadaly jejich dny, jsme si povídali se sociokulturním antropologem, etnologem, publicistou, horolezcem a nevyčerpatelnou studnicí informací a příběhů o Krkonoších, **Liborem Duškem**. Začtete se do jeho vyprávění a přeneste se s námi na nehostinné krkonošské hřebeny dob dávno minulých, kdy byl život na horách ještě mnohem těžší než dnes.

Kdy a jak začalo první osídlování Krkonoš?

Ještě v 11. století byly Krkonoše neprostupným pomezím plným vlků a medvědů, na jehož okraj lidé chodili sbírat klesti a lovit. Ještě dalších několik staletí proto v Krkonoších nežili, ale postupně sem začínají přicházet první Vlaši, sběrači drahých kovů z Benátské republiky, kteří se tady sice neusazují, ale dělají zde tzv. vlašské značky, aby ostatním hledačům ukázali, kde mají drahé kameny, zlato i stříbro hledat.

To je tedy, dá se říct, takové první pronikání lidí sem. Kdy začala kolonizace jako taková?

První vlna souvisí s hornictvím a hutnictvím, ale to ti lidé obývají spíše nižší polohy Krkonoš a do lesa chodí jen do práce. Bydlí na území Vrchlabí například. Osídlení je paralelně slovanské a německé. Je zde osada Wrchlab, která je slovanská a máme tady také německou osadu Giesdorf.

Kdy se tedy kolonizace rozvíjí víc?

Ten větší rozmach vnímáme v momentě, kdy je Vrchlabí povýšeno na město, tedy od roku 1533. Jde o takzvanou dřevařskou kolonizaci, jsme v období 16. století, kdy na území Krkonoš přichází Kryštof Gendorf z Gendorfu. Na jeho žádost přicházejí lidé těžít lesy.

Co to bylo vlastně za lidi, kteří do Krkonoš přijeli těžít dřevo?

Na těžbu zejména středních a východních Krkonoš pozval Gendorf odborníky z alpských zemí, zejména z Rakouska, tedy Štýrska a Korutan. Krkonoše jsou v první polovině 16. století stále neosídleným lesem, kterého se lidé dokonce i bojí, což souvisí s nejrůznějšími pověrami.

Třeba s tou o Krakonošovi?

Přesně tak. Ale nenechte se mýlit, v té době je Krakonoš ještě pořád důlní skřítek, který horníkům a hutníkům škodí. Lidi se těch hor a lesa báli, bylo to pro ně tajemné, nebezpečné a neznámé prostředí, ale potřebovali ho. A aby mohli les smysluplně těžít, museli se co nejdříve k němu přestěhovat. Tou dobou byla již vynalezena pila, ale oni dřevo sekali ručně sekerami. Pařezy, které po nich zůstaly, byly zhruba metr vysoké, protože to sekali tak, aby jim to bylo pohodlné. Chudší lidé pak chodili těžít pařezy, aby měli čím topit.

Jak tito lidé dokázali vlastně z ničeho, v drsné a zatím nehostinné krajině přežít?

Nejdřív si samozřejmě museli postavit nějaké jednoduché obydlí. Klíčové je, že si s sebou přivezli krávy a kozy, a to byla alfa a omega jejich obživy. Živí byli na mléčných výrobcích. V tomto období postupně vznikaly takzvané luční enklávy.

Jakou měly takové enklávy podobu?

Enkláva vznikla vykácením a vyžd'ářením lesa. Obydlí si lidé udělali ze dřeva, představujme si jej jako takovou chýši. Z kamene pak takzvanou mlíčnici, kde si schovávali mléčné produkty. Až po několika letech teprve zvládli zakládat malá políčka, kde pěstovali brambory a v nižších polohách i obilí a trochu zeleniny.

Náročné zimy v Krkonoších opravdu zvládli lidé i zvířata přečkat?

Zpočátku ne, první generace na horách přes zimu nežily, protože nebylo možné zajistit dostatek sena. Trvalo to zhruba dvě až tři generace, než z lesní krajiny

udělali dostatečně rozsáhlé luční enklávy, které mohly poskytnout odpovídající zásoby sena. Přelom 16. a 17. století je tak důležitým mezníkem a dá se říct, že zde vzniká budní hospodářství jako takové.

Kdy přišla ta změna, jejíž součástí byla proměna bud v zemědělském slova smyslu na turisty oblíbená místa?

17. a 18. století bylo v zemědělském ohledu víceméně neměnné, technologie i princip života fungovaly dost podobně nějakých 200 až 250 let. Změny začaly až s obdobím romantismu, kdy se začal rozvíjet turismus. Budaři najednou pochopili, že z lidí co chodí do hor mohou mít peníze.

Tou dobou se budaři začínají na „plný úvazek“ věnovat službám pro turisty?

To ještě zdaleka ne, nešlo to tak rychle, vše v průběhu generací plynule přecházelo jedno v druhé. Jsme řekněme na přelomu 18. a 19. století, v té době už ve větší míře odzvonilo sklářství i hutnictví a klíčový je pro region textilní průmysl.

Původní budaři, muži i ženy, tkalcují doma na ručních stavech nebo chodí pracovat do textilek na úpatí hor.

Nicméně budní hospodářství jako takové stále funguje, protože budaři na usedlostech chovají hospodářská zvířata. Zároveň ale do Krkonoš začíná proudit čím dál víc lidí a turismus se rozvíjí. Ještě víc pak od 60. až 70. let 19. století.

Jaká byla tehdejší úroveň ubytování v boudách?

Ty podmínky se rozvíjí postupně. Prvotní romantici spávali na seníku, ale standard se samozřejmě postupem času začal zvyšovat. Tím budaři získávají více peněz a ti, kteří se turismu opravdu chytli, mohli později odejít z fabrik, aby se více soustředili na ubytovávání turistů a také na chov zvířat, kvůli nadprodukcí produktů.

Už tehdy by se dalo mluvit o takové agroturistice.

Co sem turisty kromě krásné přírody táhlo?

Lidi sem táhne hlavně čerstvý vzduch, protože města jsou v době průmyslové revoluce silně zakouřená, smog byl obrovský. Už i dříve turisté vyhledávali domácí produkty, čisté „bio“ mléko a další. Tenhle model v podstatě funguje dodnes.

Jak to pak historicky s budním hospodářstvím pokračuje dál?

Přichází do toho druhá světová válka, která budní hospodářství zařízne. Muži jsou na frontě, ženy pracují. Málo se to ví, ale s budním hospodářstvím tou dobou vypomáhají i váleční zajatci. No a s vysídlením Němců to víceméně padá. Zůstalo tady pár dřevařů a odborníků, ale nebylo to o tom, aby se hospodářství udrželo. Protože zejména v těch vyšších polohách byli právě spíše Němci.

Jak to na horách vypadá za komunismu?

Hned po válce přijde takzvaný princip národní správy, boudy si berou různé spolky i jednotlivci. Opuštěné statky po Němcích jsou dosídlovány lidmi z nížin. Víc a častěji se ale dosídlovalo v Podkrkonoší, do hor se lidé moc nehrnuli, protože tam byly ty podmínky stále náročné. Dá se říct, že tím budní hospodářství v podstatě zaniká. Z bud se staly často chaty ROH, dostaly je nejrůznější podniky jako rekreační objekty. A tuhle historii už myslím každý zná. O objekty se moc nestaraly a je to vidět i na krajině, vše se proměnilo. V druhé půlce 40. let jsou ještě na snímcích vidět políčka, louky a pastviny. Později ale vše postupně zarůstá a zalesňuje se. Některé enklávy zanikly, jiné se zmenšily. Budní hospodářství žilo už opravdu jen maličko.

Co mají společného původní budní hospodáři s těmi dnešními?

Vlastně vůbec nic. První boudaři sem přišli za prací a to, že zde zůstali, byla spíš taková znouzectnost. Za pomoci obrovského úsilí našli způsob, jak tady přežít a žít. Pak sem začali pozvolna proudit turisté a situace se měnila. Zatímco dnešní hospodáři jsou tady primárně proto, že mají nějaký penzion, ubytování a víceméně stálou klientelu. A dobytek spíše jen jako doplněk. Společnost se prostě proměnila, to je vývoj, nehodnotím to negativně. A samozřejmě každá doba má svoje, nic není černobílé. Jisté ale je, že na horách to bude vždycky alespoň o trochu náročnější než v nížině.

/ Magdaléna Škapová a Alena Cejnarová, Krkonoše – svazek měst a obcí

Libor Dušek

sociokulturní antropolog, etnolog a publicista, též aktivní skialpinista a horolezec z Krkonoš. Narodil se a žije ve Vrchlabí. Vystudoval sociální antropologii na Univerzitě Pardubice (2009) a postgraduální studium etnologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (2016).

Rekonstrukce zastaví od 15. dubna provoz na zubačce z Tanvaldu do Kořenova

Na projekt za více než 447 milionů korun získala Správa železnic (SŽ) dotaci z evropských fondů. Opravovaný úsek je nejstrmější tratí v ČR, součástí stavby je revitalizace ozubnice v mezistaničních úsecích a její opětovná instalace v Dolním Polubném. Výluka bude na trati do konce října.

Provoz na ozubnicové trati z Tanvaldu do Kořenova začal 30. června 1902. Dál ve směru na Harrachov a za hranice začaly vlaky jezdit týž rok na podzim. Dvanáctikilometrová trať je kulturní památkou, na třech úsecích jsou uprostřed koleje ozubnice, které pomáhají lokomotivám překonat příkré stoupání 58 promile. V roce 1997 chtěly České dráhy osobní dopravu na trati kvůli vysoké ztrátovosti zastavit, díky protestům veřejnosti se podařilo provoz zachovat. Od podzimu 2010 byl navíc po 65 letech obnoven provoz přes hranice do Polska.

„Kromě zlepšení celkového stavu unikátní ozubnicové trati, která je jedinou svého druhu v Česku, se také zvýší bezpečnost provozu,“ uvedla mluvčí SŽ Eberl Friebová. Práce budou podle ní zahrnovat výměnu dřevěných a ocelových pražců za nové ocelové, a to v celém úseku z Tanvaldu do Kořenova včetně hlavní koleje v Desné a Dolním Polubném. Ozubnicový úsek dostane nový systém se dvěma ozubenými hřebeny, upevnění ozubnicových tyčí na ocelové pražce se bude dělat ručně.

Stavbaři podle mluvčí SŽ obnoví odvodnění a sanují skalní zářezy. „Vymění i konstrukce na šesti přejezdech, z nichž dva budou upraveny pro ozubnicový provoz. Současně opraví nástupiště na nádražích Desná, Dolní Polubný a Kořenov zastávka. Dojde také k výměně kolejnic, obnově a doplnění šterku a k opravě výhybek v Desné, Dolním Polubném a na odbočce do areálu firmy Preciosa Ornela,“ doplnila mluvčí. Oprava čeká Polubenský tunel, který je třetím nejdelším jednokolejným tunelem v zemi.

Stavba za více než 447 milionů korun je součástí přeshraničního projektu Obnova úseků trati Tanvald – Szklarska Poreba. Jde o největší investiční akci financovanou EU z programu Interreg Česko – Polsko 2021–2027. Správa železnic získá z programu 11,995 milionu eur (301 milion korun). Poláci výluku využijí k výměně kolejnic v úseku od státní hranice do stanice Szklarska Poreba Górna a zabezpečí také dva železniční přejezdy, na projekt získali 3,45 milionu eur (87 milionů korun). (Náš REGION)

LIBEREC, TURNOV – Na autobusové lince č. 350 Liberec - Turnov – Jičín z důvodu pátečního přeplňování spoje č. 9 s odjezdem z Liberce, aut. nádr. v 13:53, se zavádí nový posilový spoj č. 25 mezi Libercem a Turnovem s odjezdem z Liberce, aut. nádr. v 13:50.

V této souvislosti vznikne také nový spoj č. 30 v opačném směru z Turnova do Liberce s odjezdem v 13:02 z Terminálu u žel. st.

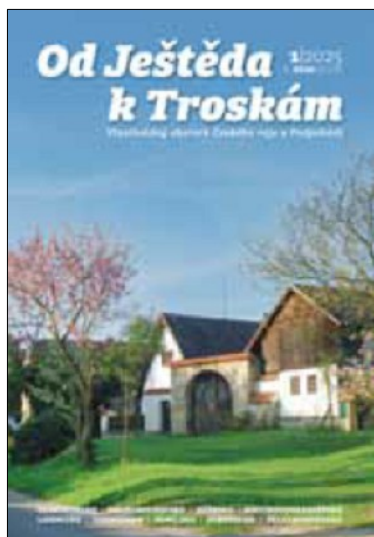
Oba posilové spoje jedou v pátek nebo ve vybrané dny.

LIBEREC – Kraj odkoupí sbírku skla z mezinárodních sklářských symposií Zabránit rozprodání po kusech a zachovat unikátní sbírku skla. To je cíl Libereckého kraje, který se rozhodl odkoupit soubor 1.515 především skleněných objektů od zhruba 500 autorů. Jedná se o sklo různých velikostí a tvarů, jež vzniklo během International Glass Symposium (IGS) v letech 1982–2003. To se koná pravidelně v Novém Boru. Celková předpokládaná hodnota veřejné zakázky, jejíž zahájení schválili na svém včerejším jednání krajští radní, činí 20,585 milionů bez daně.

„Naším cílem je zachovat kompletní kolekci IGS v našem regionu. Oslovíme proto Nadaci Josefa Viewegha, která nyní sbírku vlastní. Sbírkou se kdysi stala součástí expozice Centra sklářského umění v bývalé huti František v Sázavě na Benešovsku. My jsme ale toho názoru, že patří do našeho regionu, tedy do Libereckého kraje,“ uvedl Jiří Ulvr, náměstek pro resort majetku a investic. „Kolekce představuje jedinečný ucelený soubor uměleckých děl, která nepochybně vznikla na území Libereckého kraje a zároveň svým materiálovým zaměřením podporují fenomén skla a sklářství, jenž historicky náš region reprezentuje.“

/ Filip Trdla, LK

≡ Hoškovice na titulní stránce časopisu Od Ještěda k Troskám

Fotografie jarních Hoškovic od Karla Hubače zdobí nové, první letošní číslo vlastivědného sborníku *Od Ještěda k Troskám*. Dozvědět se v něm můžete opět řadu zajímavých informací.

Milovníci přírody si jistě rádi přečtou o výskytu motýlů u rybníka Vražda nebo o tom, které ptáky můžeme vidět a slyšet v našem okolí v tuhých mrazech. Pamětníci zavzpomínají na dvě výrazné osobnosti Turnovska – gymnaziálního profesora a básníka Jaromíra Horáčka a všestranného sportovce Václava Zakouřila. Dobovými fotografiemi bohatě ilustrovaný text zachycuje počátky lázeňství v městečku Železnice na Jičínsku, jehož

lázeňské domy patřily určitou dobu i rodině herečky Blanky Waleské. Zajímavý článek napsal Vojtěch Rulc, který pátral po osudech pruského vojáka z války roku 1866 pohřbeného nedaleko Žehrova. Text o Národním souručenství na Mnichovohradištsku se váže k období protektorátu a 2. světové války, od jejíhož konce uplynulo 80 let. Další články se věnují Sobotecku, Semilsku i Železnému Brodu a několika výrazným osobnostem kraje od Ještěda k Troskám.

Obsahově je toto číslo velmi pestré, každý čtenář si v něm jistě najde něco zajímavého. Sborník vydává Paměť Českého ráje a Podještědí z.s. jako čtvrtletník.

(Jana Dumková, *Kamelot*)

mnichovohradištsko

≡ DS Tyl uvádí: Tchyně na zabití!

Také máte doma tchyni? Tak to určitě znáte... Tchyně na zabití se jmenuje nová hra od Jakuba Zindulky, kterou pro vás aktuálně zkouší Tyláci. Její premiéra je naplánována na **26. dubna 2025 od 19 hodin** v městském divadle.

Přijďte se podívat na komedii o vztazích mezi tchyní a zetěm, snachou a tchyní, matkou a dcerou, synem a matkou, mezi mladými manžely a konečně (a hlavně) mezi tchyněmi. Na komedii, ve které se dějí věci mezi nebem a zemí.

Představení je vhodné pro diváky od 15 let! Hrají: Iva Flodrmanová, Jiřina Vodáková/Aneta Hoření, Tereza Poršová a Jakub Dvořák.

(ah, *Kamelot*)

≡ Unikátní a symbolický, právě takový bude nový pomník na židovském hřbitově. Jeho autor se pouští do práce

Schůzka zástupců města, Nadačního fondu ŠKODA AUTO, Židovské obce a Židovského muzea v Praze naplánovaná na poslední únorový den měla přinést zásadní rozhodnutí týkající se podoby připravovaného pomníku, jenž bude korunovat proběhlou revitalizaci mnichovohradištského židovského hřbitova.

A tak není divu, že ji účastníci vyhlíželi s očekáváním i nervozitou. Návrh akademického sochaře Michala Gabriela však nakonec získal všeobecnou podporu.

Město nakonec na doporučení architekta města navázalo spolupráci napřímo s renomovaným tvůrcem a někdejším děkanem Fakulty výtvarných umění VUT v Brně Gabrielem. Ten připravil návrh inspirovaný dochovanými fragmenty náhrobků, jenž vychází z tradiční židovské estetiky, je moderní, nadčasový a zároveň odkazuje k dnes již neexistující mnichovohradištské židovské obci nebo likvidaci hřbitova v roce 1983...

„Kamenické detaily na fragmentech náhrobků jsem v návrhu převedl do vrstvené oceli a chybějící tvary náhrobků doplnil strukturou z ocelových lamel,“ vysvětluje sochař a dodává: „Představuji si dva zářivé objekty stojící v tichu místa mezi vzrostlými stromy, které, pokud je někdo pomocí těžké techniky neodstraní, času odolají v řádech staletí a tisíciletí.“

Profesor Gabriel hodlá využít při realizaci pomníku kombinaci vrstvené oceli, z níž budou vyvedeny kopie fragmentů náhrobků, a nerezových ocelových lamel, jež dotvoří chybějící část náhrobků a vytvoří dojem hologramu. Za jasných dnů bude pomník sestávající ze

dvou objektů výšky průměrného člověka zasazených do kamenné cesty zářit, jindy splyne s okolní zelení.

S provedením pomníku souhlasili po diskusi i zástupci židovské obce, která má po celý čas procesu revitalizace hřbitova z pochopitelných důvodů poslední slovo. Území hřbitova je jejím majetkem, město jej má pouze v zápůjčce, zároveň se stále jedná o pohřebiště, kde jsou uloženy ostatky několika set místních obyvatel.

Návrh pomníku posvětila na svém zasedání v pondělí 17. března rovněž rada města. Michal Gabriel se tak může pustit do práce. Hotové dílo by měl instalovat v průběhu léta.

/ Martin Weiss, *Kamelot*

náš jubilant

≡ **Josef Pekař**

Dne 12. dubna roku 1870, narodil se v Malém Rohozci u Turnova významný český historik PhDr. Josef Pekař, profesor českých dějin, rektor Univerzity Karlovy, redaktor Českého časopisu historického.

„Duch dějin to je složitost, nejednoznačnost, duch relativního. My to jen rámuje nějakými zkusnými interpretacemi. Tehdejší události musíme vždy posuzovat očima tehdejších lidí.“

Připomínek osobnosti Josefa Pekaře jest v Českém ráji několik. Tou „nejhmotnější“ je bezesporu brána - 5 m široký, 6,3 m vysoký, 5,2 resp. 3,4 m dlouhý, oficiálně nejkratší tunel vytesaný roku 1914 ve skále Mnich - od počátku zvana Pekařova. Stejně jako jí procházející původní turistická stezka z Kosti na Valdštejn - dnes zelená vedoucí údolím Čertoryje. Proč zrovna na této trase? Dle mého názoru, jakož-

to připomínka Pekařových zásadních děl - jeho docentské práce z roku 1897 Dějiny Valdštejnského spiknutí (1630–1634) a Kniha o Kosti I. z roku 1910.

Jeho jméno od roku 1936 také nese dnes Pekařova společnost Českého ráje původně "Pekařova společnost pro povznesení Českého ráje". O jeho památku se stará dodnes a nejen o ni, viz odkaz. Sídlí v budově Muzea Českého ráje v Turnově. Každoročně od roku 1992 se pak uděluje Cena Josefa Pekaře pro mladé historiky za nejlepší monografii v oboru českých dějin od raného středověku do současnosti.

Věčnou památkou jsou pak Pekařovy historické práce samotné. Jeho dílo kryje celé české dějiny od svatého Václava až po Pekařovu současnost (20. léta 20. století), v mnohém je dodnes nepřekonané, mnohdy je hlavním pramenem pro dnešní historiky a badatele (spolu s dílem J. V. Šimáka).

Josef Pekař zemřel 23. ledna 1937 v Praze, pohřben je v rodinné hrobce v Jenišovicích u Turnova.

/ Karel Hubač, Muzeum města Mnichovo Hradiště

≡ V soutěži Zlatý erb bodovala Rokytnice nad Jizerou

Je rozhodnuto. Své vítěze již zná krajské kolo soutěže Zlatý erb, kterou vyhláší ve spolupráci se spolkem Český zavináč Liberecký kraj. Je určena městům a obcím regionu, které mají oficiální webové stránky, elektronické služby nebo turistické webové prezentace.

„Vzhled i technické zpracování webových stránek velkých měst, ale i menších obcí se rok od roku zvyšují. Díky Zlatému erbu mohou tvůrci internetových prezentací, programátoři a provozovatelé stránek obdržet zpětnou vazbu a podněty k tomu, jak udělat obecní internetové prezentace ještě lepší a příjemnější pro uživatele,“ uvedl hejtman Libereckého kraje Martin Půta.

V letošním sedmadvacátém ročníku se soutěžilo pouze v jedné kategorii, a to mezi obcemi, které nepatří mezi tzv. obce s rozšířenou působností. Na třetím místě se umístil web Jablonného v Podještědí, na druhém stránky Radimovic a na prvním místě web Rokytnice nad Jizerou.

Vítěz postupuje do celostátního klání, jež se uskuteční 12. května 2025 v Hradci Králové na konferenci ISSS 2025.

(Filip Trdla, LK)

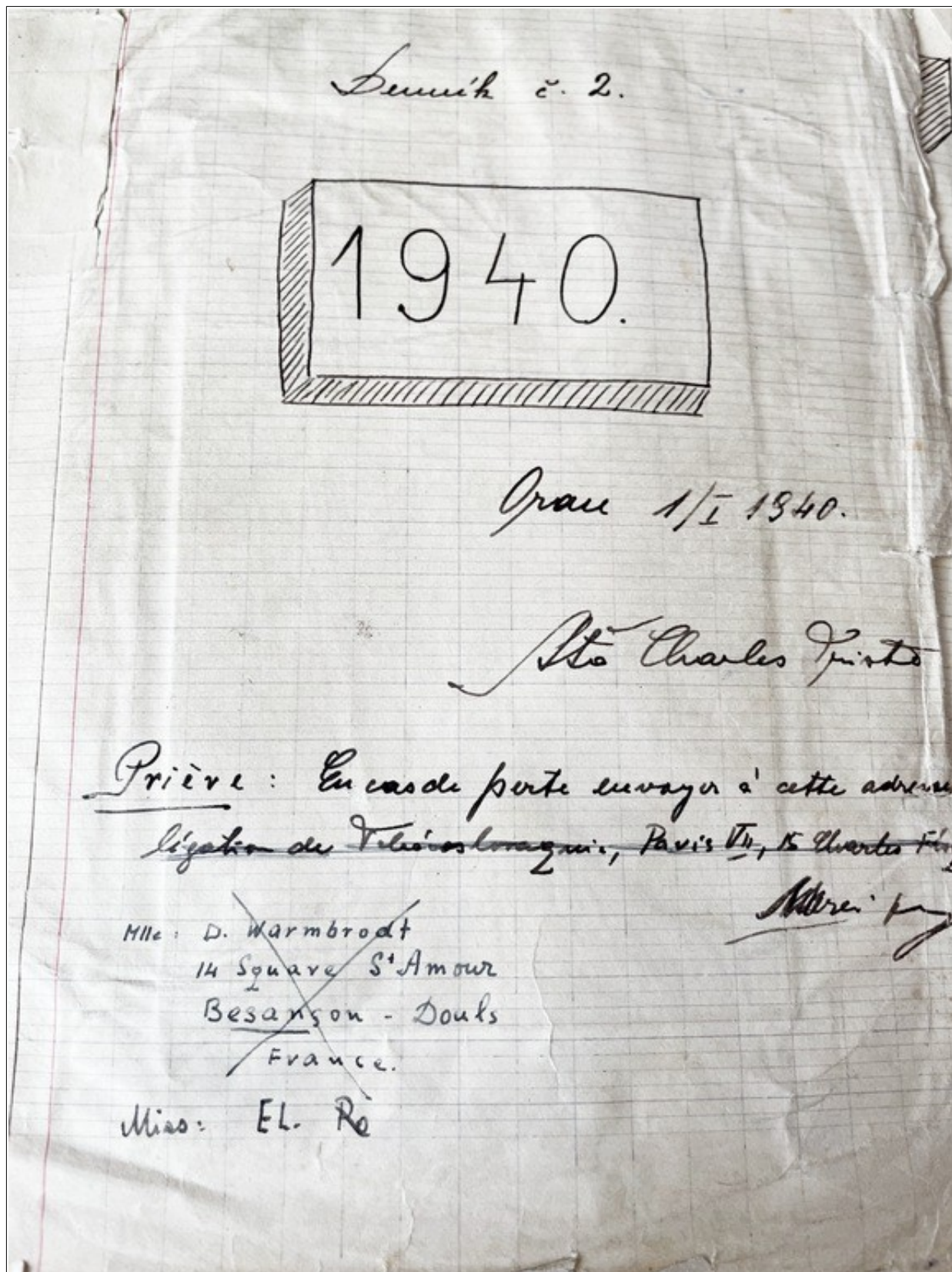
≡ **Karel Hohl / sorry**

Plním slib a budu posílat obsah válečných deníků mého strýce, nočního stíhače RAF gen. Vlastimila Veselého.

Letu zdar!

/ Jaroslav Veselý

1939			
16/V	Praha	ČSR	
17/V	Frydek	--	
18/V	Katovice -	Polsko	
20/V	Krakov	--	
22/V	Gdyni	--	
24/V	Kodaň	Dánsko	
25/V	Kategat	} Norsko } Švédsko	
25/V	Shagerah		
26/V	Cherbourg	Francie	
27/V	Paříž	--	
3/VI	Le Bourget	--	
8/VI	Marseille	--	
10/VII	Baleáry	Španělsko	
11/VII	Oran	Afrika	Alžír
12/VII	Sidi Bel Abbès	--	--
2/IX	Oujda	--	--
3/IX	Fez	--	Maroc
4/IX	Meknès	--	--
7/IX	Casablanca	--	--
8/IX	Marrakech	--	--
10/IX	Casablanca	--	--
14/IX	Marrakech	--	--

"Cestovní záznam" 29
r. 1939-1940

1939

23/IX	Oujda	Alžir	Algérie	
24/IX	Blida	→	→	
28/10	Alžir	→	→	
30/10	Blida	→	→	
10/11	Oran	→	→] retournem. ⊕ ^T T T T T T
26/12	Setif	→	→	
29/12	Tunis	→	Tunisie	
31/12	Bizerta	→	→	
31/12	Biskra	→	Algérie	
31/12	Alžir	→	→	
1/12	Oran	→	→	

1940 -

24/II	Alžir	→	→	retournem. ⊕
26/II	Oran	→	→	
1/4	Marseille (Marignane)	France		lodi
2/4	Marignane	→] retournem. ⊕ ^T T T T T T
3/4	Dijon	→		
5/4	Marignane	→		
8/4	Pariz	→		
11/4	Marignane	→] retournem. ⊕ ^T T T T T T
13/4	Chateaudun (Orléans)	→		
13/4	Toulouse	→		
14/4	Marignane	→		

7/5	1940	Ajaccio (Korsika:)	⊥	litouneum (35:1, phup.)	
7/5	--	Bastia (: -- :)	⊥	--	118-220
8/5	--	Ajaccio (: -- :)	⊥	--	--
8/5	--	TUNIS (: AFRIKA:)	⊥	--	--
19/5	--	Ghisonaccio (: Korsika:)	⊥	--	MS406
19/5	--	Marignane (: Francie:)	⊥	--	--
21/5	--	Ajaccio (Korsika:)	⊥	hydranum	Leo 252
21/5	--	Tunis (: Afrika:)	⊥	--	--
21/5	--	Depienne (: jih Tunis)	⊥	litouneum	P540
30/5	--	Oudna (--)	⊥	--	MS406
18/6	--	EL HAMAT (jih Tunis)	⊥	--	--
25/6	--	OUNA (--)	⊥	--	--

5/7 [Tunis
 4/7 [-- Alžir (Afrika) plahum.
 -- Oran
 -- Meknes
 -- Casablanca

9/7 - 20/7 Gibraltar (španilsko) lodi'

21/7 - 2/8 Atlant. Ocean

3/8 - Irské moře (Anglie)

5/8 Cardiff (--)

6/8 Chalmoray (--)

10/8 { Cosford.
25/9. { Wolverhampton
5/9 Sunford - Cambridge
26/9 Liverpool

10/10 Molton - York

16/10. { Liverpool - Londýn - Cranage - Blackpool (noč. letání.)

8/2/41 Cranage (36 ročníků letka.)

13/III 41 Wilmslow RAF nemocnice.

5/5 - 41 Londýn - dovolená zdravot.

19/5 - 41 Edinburgh -

22/5 - 41 Cranage - zahájení oper. činnosti.

Oran (: Afrika :)
přístav = pohled již „Santa Cruz“
leden 1940.

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj